

Βρυξέλλες, 26.4.2016
COM(2016) 234 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ζώντας με αξιοπρέπεια: από την εξάρτηση στην αυτονομία

**Αναγκαστικές εκτοπίσεις και ανάπτυξη
{SWD(2016) 142 final}**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει ένα πλαίσιο πολιτικής για την πρόληψη του παρατεταμένου αναγκαστικού εκτοπισμού και τη σταδιακή απεξάρτηση από την ανθρωπιστική βοήθεια στις υφιστάμενες καταστάσεις εκτοπισμού, προωθώντας την αυτονομία και επιτρέποντας στους εκτοπισμένους να ζουν με αξιοπρέπεια συνεισφέροντας στις κοινωνίες που τους φιλοξενούν, έως την εκούσια επιστροφή ή επανεγκατάστασή τους.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ενεργός παγκόσμιος παράγοντας και κορυφαίος φορέας χρηματοδότησης της ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας, έχει δεσμευτεί να παρέχει βοήθεια σε ανθρώπους που έχουν ανάγκη σε όλο τον κόσμο. Αυτό το πράττει τόσο κατά τη διάρκεια κρίσεων όσο και για να προωθήσει τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη των χωρών. Δεδομένης της σοβαρότητας της τρέχουσας **προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μια ολοκληρωμένη και ολιστική προσέγγιση στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση¹. Το Πρόγραμμα Δράσης είχε επισημάνει την ανάγκη μιας «στρατηγικής μελέτης» σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο **μπορεί να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας της ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά το μέγεθος, οι πολυδιάστατες αιτίες και οι επιπτώσεις της αναγκαστικής εκτόπισης σε τοπικό επίπεδο.**

Παγκοσμίως, περισσότεροι από 60 εκατομμύρια άνθρωποι - πρόσφυγες και εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα - εκτοπίζονται βίαια λόγω συγκρούσεων, βίας και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων². Αυτό είναι το **υψηλότερο επίπεδο αναγκαστικού εκτοπισμού από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο**. Οι πέντε μεγαλύτεροι εκτοπισμοί προσφύγων - από τη Συρία, το Αφγανιστάν, τη Σομαλία, το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν - είναι όλοι παρατεταμένοι³, με πολλούς Αφγανούς να έχουν εκτοπιστεί για περισσότερες από τρεις δεκαετίες. Ο παρατεταμένος αυτός χαρακτήρας των εκτοπισμών επιδεινώνεται από το γεγονός ότι το 2014 σημειώθηκε ο χαμηλότερος αριθμός εθελοντικού επαναπατρισμού προσφύγων σε τρεις δεκαετίες⁴. Τρεις από τους πέντε μεγαλύτερους εσωτερικούς εκτοπισμούς είναι επίσης παρατεταμένοι (Συρία, Κολομβία και Σουδάν). Μόνο η κρίση στη Συρία, η οποία διανύει πλέον το έκτο έτος της, έχει δημιουργήσει 4,7 εκατομμύρια πρόσφυγες και 6,5 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα, ενώ η ΕΕ δέχθηκε 1 εκατομμύριο πρόσφυγες το 2015 και μόνο. Κλιματολογικά φαινόμενα, όπως το φετινό Ελ Νίνιο το οποίο αναμένεται να είναι το χειρότερο των τελευταίων 20 ετών, μπορεί να έχουν εξίσου σημαντικό αντίκτυπο⁵. **Τα συνδυασμένα αποτελέσματα της αύξησης των συγκρούσεων, της βίας, της κλιματικής αλλαγής, των περιβαλλοντικών και των φυσικών καταστροφών θα αναγκάσουν ακόμα περισσότερα άτομα να τραπούν σε φυγή.** Βασικές πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο και τα αίτια του αναγκαστικού εκτοπισμού, καθώς και αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών, εργαλείων και πρακτικών της Επιτροπής για την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες, τα εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα και τους αιτούντες άσυλο σε τρίτες χώρες εταίρους παρέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

¹ COM(2015) 240 της 13.5.2015.

² «World at War. UNHCR: Global Trends, Forced Displacement in 2014», Ιούνιος 2015.

³ Ορίζεται ως η κατάσταση κατά την οποία 25 000 και πάνω πρόσφυγες της ίδιας εθνικότητας ζουν εξόριστοι για πέντε ή περισσότερα χρόνια σε μια δεδομένη χώρα ασύλου (UNHCR-Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες).

⁴ Τάσεις στα μέσα του 2015 που καταγράφηκαν από την UNHCR, Δεκέμβριος 2015.

⁵ Όπως αναγνωρίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή κλιματική διπλωματία μετά την COP21 (02/2016).

Το 2015, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) προσδιόρισε τους βασικούς παράγοντες που αναγκάζουν τους Σύριους πρόσφυγες σε γειτονικές χώρες να ζητήσουν άσυλο στην Ευρώπη. Αυτοί περιλαμβάνουν την απώλεια της ελπίδας, το υψηλό κόστος ζωής και τη μεγαλύτερη ένταση της φτώχειας, καθώς και τις περιορισμένες ευκαιρίες να κερδίσουν τα προς το ζην ή να μορφωθούν. Χωρίς προοπτικές ανάπτυξης και ευκαιρίες να επωφεληθούν από κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, το πιθανότερο είναι ότι οι πρόσφυγες και τα εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα θα απομακρυνθούν από τις περιοχές καταγωγής τους. **Οι δευτεροβάθμιοι και πολλαπλοί εκτοπισμοί** αντανακλούν τη συλλογική αδυναμία αντιμετώπισης των συγκεκριμένων **μεσομακροπρόθεσμων αναγκών και των ευπαθειών** των βίβια εκτοπισθέντων ατόμων και των κοινοτήτων υποδοχής τους και **παροχής σε αυτούς βιώσιμων λύσεων**⁶. Το ανθρωπιστικό σύστημα από μόνο του δεν μπορεί να καλύψει τις αυξανόμενες ανάγκες ανάπτυξης των βίβια εκτοπισθέντων ατόμων και των κοινοτήτων υποδοχής. Ο αναγκαστικός εκτοπισμός δεν αποτελεί μόνο ανθρωπιστική πρόκληση: αποτελεί επίσης πρόκληση σε **πολιτικό επίπεδο, επίπεδο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και σε αναπτυξιακό και οικονομικό επίπεδο**, πέραν της αναπόφευκτης σχέσης του με το ευρύτερο φαινόμενο της **μετανάστευσης**.

Ενώ η άμεση ανησυχία της ΕΕ είναι ο αναγκαστικός εκτοπισμός που προκαλείται από τις συγκρούσεις στις γειτονικές χώρες, το ζήτημα του **μακροπρόθεσμου αναγκαστικού εκτοπισμού είναι παγκόσμιο**. Για τον λόγο αυτό, η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον ρόλο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ στην τρέχουσα προσφυγική κρίση⁷ κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να δεσμευθούν να καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια σε μακροπρόθεσμη βάση για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης και του εκτοπισμού. Η ΕΕ έχει αποδείξει τη δέσμευσή της για την **αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων του αναγκαστικού εκτοπισμού στην πηγή** εντείνοντας τις προσπάθειές της να αποτρέψει νέες συγκρούσεις, να επιλύσει τις υφιστάμενες και να αντιμετωπίσει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή όλα βασικά **αίτια του αναγκαστικού εκτοπισμού**. Η διαρκής πολιτική και διπλωματική δέσμευση της ΕΕ και των κρατών μελών της για την επίλυση των υφιστάμενων συγκρούσεων και την προώθηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο αποτελεί επομένως βασική πτυχή του εν λόγω προγράμματος δράσης. Το ίδιο ισχύει και για τη διάσωση ανθρωπίνων ζωών και τη συμβολή στην αντιμετώπιση των άμεσων ανθρωπιστικών αναγκών. Ωστόσο, πέραν της νομικής και φυσικής προστασίας⁸, της σίτισης και της στέγασης, τα βίβια εκτοπισμένα άτομα χρειάζονται επίσης πρόσβαση σε θέσεις εργασίας και σε υπηρεσίες όπως υγειονομική περίθαλψη, παιδεία και στέγαση. Το κεκτημένο και οι ορθές πρακτικές της ΕΕ που έχουν αναπτυχθεί από το 1999 για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος για το άσυλο και την εναρμόνιση των κοινών ελάχιστων προτύπων για το άσυλο μπορούν να αποτελέσουν καλό παράδειγμα για το πώς οι χώρες εταίροι μπορούν να δέχονται μεγάλους προσφυγικούς πληθυσμούς.

Αναγκαστικός εκτοπισμός: ένα παρατεταμένο και σύνθετο πρόβλημα

⁶ Στα διεθνή νομικά πλαίσια διακρίνονται τρεις βιώσιμες λύσεις για τους πρόσφυγες: ο εθελοντικός επαναπατρισμός, η τοπική ένταξη και η επανεγκατάσταση. Βιώσιμες λύσεις για τα εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα μπορούν να επιτευχθούν μέσω της βιώσιμης επανένταξης στον τόπο καταγωγής, της βιώσιμης τοπικής ένταξης αντί της αρχικής εκτόπισης ή της βιώσιμης ένταξης σε άλλο μέρος της χώρας.

⁷ JOIN (2015) 40 της 9.9.2015.

⁸ Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και το Πρωτόκολλο του 1967, οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες έχουν δικαίωμα διεθνούς προστασίας.

Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται στις καταστάσεις παρατεταμένου αναγκαστικού εκτοπισμού στις χώρες εταίρους εξαιτίας συγκρούσεων, βίας και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανεξάρτητα από το καθεστώς των εκτοπισθέντων στο πλαίσιο της Σύμβασης του 1951 για τους Πρόσφυγες. Στοιχεία της νέας πολιτικής μπορεί επίσης να ισχύουν για τον εκτοπισμό που προκαλείται από φυσικές καταστροφές και καιρικά φαινόμενα, αναγνωρίζοντας παράλληλα τις διαφορετικές πολιτικές, τα πλαίσια, τις ανάγκες και τις λύσεις. Λόγω της έλλειψης βιώσιμης ειρήνης σε πολλές χώρες προέλευσης, των περιοριστικών πολιτικών των χωρών υποδοχής και των περιορισμένων θέσεων επανεγκατάστασης, τα περισσότερα εκτοπισθέντα άτομα ζουν σε συνθήκες **παρατεταμένου εκτοπισμού για περισσότερα από πέντε έτη**. Ελάχιστα από αυτά έχουν βρει βιώσιμες λύσεις, όπως ο εθελοντικός επαναπατρισμός, η επανεγκατάσταση ή η τοπική ένταξη. Το 2014, ενώ υπήρχαν 2,9 εκατομμύρια νέοι πρόσφυγες, μόνο 126 800 πρώην πρόσφυγες μπόρεσαν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους και μόνο 105 200 επανεγκαταστάθηκαν μόνιμα⁹. **Σήμερα, ο παρατεταμένος εκτοπισμός διαρκεί κατά μέσο όρο 25 έτη για τους πρόσφυγες και περισσότερα από 10 έτη για το 90% των εσωτερικά εκτοπισθέντων ατόμων**¹⁰.

Το 2014, το 86% των προσφύγων σε όλο τον κόσμο ζούσαν σε αναπτυσσόμενες περιοχές, ενώ οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες παρείχαν άσυλο στο 25% του παγκόσμιου συνόλου¹¹. Το γεγονός αυτό θέτει **τεράστια πίεση όχι μόνο στα ίδια τα εκτοπισθέντα άτομα και τις χώρες υποδοχής, τις κυβερνήσεις και τις κοινότητές τους, αλλά και στους χορηγούς βοήθειας, οι οποίοι επιμερίζονται την ευθύνη της αντιμετώπισης**. Η πίεση που δημιουργείται από την εισροή και τη μακροπρόθεσμη παραμονή των εκτοπισθέντων πληθυσμών είναι ιδιαίτερα έντονη στις **ευάλωτες κοινότητες, χώρες και περιοχές**. Αυτό έχει εκτεταμένες επιπτώσεις στη δημόσια εκπαίδευση, τη διαχείριση των αποβλήτων, τη στέγαση και τις τιμές των ακινήτων, καθώς και στις υπηρεσίες κοινής ωφελείας, όπως ηλεκτρικό ρεύμα και νερό, στις τιμές των τροφίμων και στους μισθούς, όπως και στη συνολική σταθερότητα. Με την αύξηση του αριθμού των εκτοπισθέντων ατόμων οι οποίοι αναζητούν καταφύγιο σε αστικές περιοχές, οι επιπτώσεις στον σχεδιασμό και την παροχή των υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα μεγάλες στις πόλεις.

Το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030¹² αναγνωρίζει τον αναγκαστικό εκτοπισμό ως έναν από τους βασικούς παράγοντες που απειλούν να αντιστρέψουν μεγάλο μέρος της προόδου στον τομέα της ανάπτυξης που έχει σημειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Για τον λόγο αυτό, έχει συμπεριλάβει τους πρόσφυγες και τα εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα στην κατηγορία των ευάλωτων ατόμων που δεν θα πρέπει να **«παραμελούνται»**. Ενώ επωφελούνται από την ανθρωπιστική βοήθεια, τα βίαια εκτοπισθέντα άτομα συχνά αποκλείονται από τα προγράμματα και τις δραστηριότητες που διεξάγουν αναπτυξιακοί φορείς. Οι πολιτικές των κρατών υποδοχής συχνά περιορίζουν την πρόσβαση στις αγορές εργασίας για τους πρόσφυγες και θέτουν περιορισμούς στη μετακίνηση και διαμονή τους στο εσωτερικό της χώρας. Απαγορεύουν επίσης την αναβάθμιση των οικισμών με τρόπους που ενθαρρύνουν τη μονιμότητα και καθιστούν δύσκολη, αν όχι αδύνατη, την εξασφάλιση ενός μακροπρόθεσμα ασφαλούς νομικού καθεστώτος. Το αποτέλεσμα αυτών των πολιτικών είναι οι εκτοπισθέντες πληθυσμοί να

⁹ «World at War. UNHCR: Global Trends, Forced Displacement in 2014», Ιούνιος 2015.

¹⁰ «World at War. UNHCR: Global Trends, Forced Displacement in 2014», Ιούνιος 2015· «Global Overview 2015: People internally displaced by conflict and violence», IDMC, Μάιος 2015.

¹¹ «World at War. UNHCR: Global Trends, Forced Displacement in 2014», σ.2, Ιούνιος 2015

¹² «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development», A/RES/70/1.

παραμένουν «υπό καθεστώς αβεβαιότητας» και, ελλείπει μακροπρόθεσμων προοπτικών ανάπτυξης, να εξακολουθούν να έχουν διαρκή ανάγκη στήριξης από τους ανθρωπιστικούς φορείς. Οι πρόσφυγες και τα εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα είναι παραγωγικά άτομα με δεξιότητες και προσόντα που μπορούν να συνεισφέρουν στην οικονομία και την κοινωνία των χωρών ή κοινοτήτων υποδοχής. Ωστόσο, χωρίς ευκαιρίες ανάπτυξης, το κυρίαρχο μοντέλο εξάρτησης από τη βοήθεια για «**φροντίδα και συντήρηση**» υπονομεύει **τις ευκαιρίες των προσφύγων και των εσωτερικά εκτοπισθέντων ατόμων να αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτάρκεια**¹³.

Οι καταστάσεις εκτοπισμού είναι εξαιρετικά περίπλοκες και παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές. Ορισμένοι πρόσφυγες μπορεί αρχικά να έχουν μεγαλύτερη ικανότητα να αντιμετωπίσουν την κατάσταση σε σύγκριση με τις κοινότητες υποδοχής, για παράδειγμα, επειδή έχουν αποταμιεύσεις ή στενούς οικογενειακούς δεσμούς στη χώρα υποδοχής. Επιπλέον, ενώ οι χώρες υποδοχής μπορούν να λαμβάνουν αναπτυξιακή βοήθεια από την ΕΕ, οι ευάλωτες κοινότητες υποδοχής συνήθως δεν επωφελούνται από την ανθρωπιστική βοήθεια. Οι πληθυσμοί που παρέμειναν στις κοινότητες καταγωγής τους, ενώ άλλοι αναγκάστηκαν να μετακινηθούν, μπορεί επίσης να είναι ευάλωτοι. Οι οικειοθελώς επαναπατριζόμενοι μπορεί να έχουν σχετικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τις δεξιότητες και τα κεφάλαια που έχουν αποκτήσει στο εξωτερικό. Οι πρόσφυγες και τα εσωτερικά εκτοπισθέντα άτομα μπορεί να αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις με αυτές του πληθυσμού που μεταναστεύει από την ύπαιθρο προς τις πόλεις ή του γενικότερου πληθυσμού που προέρχεται από φτωχές αστικές ή αγροτικές περιοχές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εντάσεις και συγκρούσεις μεταξύ των κοινοτήτων και, με τη σειρά του, να προκαλέσει τεράστιο δευτερογενή εκτοπισμό. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των εσωτερικά εκτοπισθέντων ατόμων και των επαναπατριζόμενων, μια αδικαιολόγητη έμφαση στο καθεστώς κινδυνεύει να έρθει σε σύγκρουση με την ανθρωπιστική αρχή της παροχής βοήθειας βάσει των αναγκών και μόνο. Μια προσέγγιση με βάση το καθεστώς μπορεί επίσης να είναι ανεφάρμοστη σε καταστάσεις όπου τα κίνητρα μετακίνησης είναι ανάμικτα και σωρευτικά και στις οποίες η **ευπάθεια εξαρτάται περισσότερο από τις ιδιαίτερες συνθήκες και λιγότερο από το αν τα άτομα ανήκουν σε μια ειδικά καθορισμένη κατηγορία ή ομάδα.**

Ως εκ τούτου, κατά τον σχεδιασμό των παρεμβάσεων, **θα πρέπει να δίδεται έμφαση περισσότερο στις πραγματικές ανάγκες και λιγότερο στο νομικό καθεστώς**, με πλήρη σεβασμό προς τη διεθνή νομοθεσία και τη νομοθεσία για να ανθρωπίνια δικαιώματα. Οι **ειδικές ανάγκες προστασίας** των βίαια εκτοπισθέντων ατόμων πρέπει να αντιμετωπίζονται με βάση το φύλο, την ηλικία και την αναπηρία τους, καθώς και τις πολιτικές απόψεις, την εθνοτική καταγωγή, τη γλώσσα, την κοινωνική τάξη, τη θρησκεία και/ή τον γενετήσιο προσανατολισμό τους. **Μια κοινή προσέγγιση δεν είναι, επομένως, εφαρμόσιμη.** Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να παρέχει το **πλαίσιο πολιτικής** για μια πιο **αποτελεσματική, προσαρμοσμένη στις ειδικές συνθήκες και αξιοπρεπή παγκόσμια αντίδραση** στον αναγκαστικό εκτοπισμό. Προτίθεται να το πράξει αυτό συνδυάζοντας τις προσεγγίσεις της όσον αφορά πολιτικά θέματα, την πρόληψη των συγκρούσεων, την ανάπτυξη, τα ανθρωπίνια δικαιώματα και την ανθρωπιστική βοήθεια και ενισχύοντας λειτουργικά τον μεταξύ τους συσχετισμό.

Οικοδόμηση πλαισίου πολιτικής προσανατολισμένου στην ανάπτυξη για την αντιμετώπιση του αναγκαστικού εκτοπισμού

¹³ Αυτονομία είναι η ικανότητα των ανθρώπων, των νοικοκυριών και των κοινοτήτων να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες τους και να απολαμβάνουν κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα με βιώσιμο και αξιοπρεπή τρόπο.

Πρέπει να θεσπιστεί ένα νέο, **συνεκτικό και συνεργατικό πλαίσιο πολιτικής**. Οι προσεγγίσεις για την πολιτική, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ανθρωπιστική βοήθεια και την ανάπτυξη πρέπει να συμπληρώνουν η μία την άλλη για να δημιουργηθεί ένα **αμοιβαία επωφέλές σενάριο** τόσο για τους εκτοπισθέντες όσο και για τις κοινότητες που τους φιλοξενούν. Αυτό το νέο πλαίσιο πολιτικής θα αξιοποιήσει τα δυνατά σημεία της σφαιρικής προσέγγισης της ΕΕ¹⁴ και της προσέγγισης της ΕΕ για την ανθεκτικότητα¹⁵. Το πλαίσιο θα αξιοποιήσει τις παραγωγικές ικανότητες των προσφύγων και των εσωτερικά εκτοπισθέντων ατόμων, βοηθώντας τους να αποκτήσουν πρόσβαση στην παιδεία, τη στέγαση, τη γη, τα παραγωγικά μέσα, τα μέσα διαβίωσης και τις υπηρεσίες, καθώς και ενισχύοντας τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτών και της κοινότητας που τους φιλοξενεί.

Για την υλοποίηση του νέου πλαισίου πολιτικής ώστε να λειτουργεί αποτελεσματικά, πρέπει να ξεπεραστούν τα υφιστάμενα λειτουργικά στεγανά. Οι **πολιτικοί φορείς** θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στις διαπραγματεύσεις, ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια που αποτρέπουν τα εκτοπισθέντα άτομα να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους. Οι ανθρωπιστικοί και αναπτυξιακοί φορείς λειτουργούν μέσα σε διαφορετικούς κύκλους και διαδικασίες ως προς τη δομή, τον προγραμματισμό και τη χρηματοδότηση που δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές **μακροπρόθεσμες ανάγκες των εκτοπισθέντων ατόμων ή των κοινοτήτων υποδοχής**. Η ανθρωπιστική βοήθεια έχει σχεδιαστεί ώστε να χρησιμοποιείται ως **βραχυπρόθεσμο μέτρο** από την αρχή μιας κρίσης για την κάλυψη των άμεσων ανθρωπιστικών αναγκών και αναγκών προστασίας των βίαια εκτοπισθέντων ατόμων, είτε σε καταυλισμούς είτε σε αστικές περιοχές. Η αναπτυξιακή βοήθεια, από την άλλη πλευρά, λειτουργεί στο πλαίσιο μεγάλων κύκλων πολυετούς σχεδιασμού και χρηματοδότησης.

Η στενότερη συνεργασία μεταξύ των αναπτυξιακών και ανθρωπιστικών φορέων — με **στενότερους δεσμούς στον τομέα της χρηματοδότησης σε επίπεδο προγραμματισμού, στον τομέα της ανταλλαγής και αξιολόγησης των πληροφοριών και καθορισμού στόχων** — μπορεί να επιτρέψει τον σχεδιασμό πιο αποτελεσματικών και μεγαλύτερης διάρκειας στρατηγικών **προστασίας και αυτονομίας**. Αυτό θα ωφελήσει εξίσου τα εκτοπισθέντα άτομα και τις ευάλωτες κοινότητες υποδοχής. Μια νέα, προσανατολισμένη στην ανάπτυξη προσέγγιση όσον αφορά τον αναγκαστικό εκτοπισμό **δεν θα οδηγήσει σε πρόσθετα έξοδα**. Αντίθετα, σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση θα **ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και θα βελτιώσει τα αποτελέσματα** τόσο για τους χορηγούς βοήθειας όσο και τους δικαιούχους, με τη μείωση της εξάρτησης από την ανθρωπιστική βοήθεια και τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των αναπτυξιακών επενδύσεων.

Ο **ρόλος των κυβερνήσεων υποδοχής είναι καίριας σημασίας**, καθώς είναι υπεύθυνες για τα νομικά και πολιτικά πλαίσια μέσω των οποίων μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες των προσφύγων, των εσωτερικά εκτοπισθέντων ατόμων και των κοινοτήτων υποδοχής. Οι κυβερνήσεις θέτουν τις παραμέτρους για αναπτυξιακές παρεμβάσεις και τον χρόνο και χώρο υλοποίησης των ανθρωπιστικών παρεμβάσεων. Πολλά κράτη υποδοχής συχνά δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις από μόνα τους. Απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις από τη διεθνή κοινότητα, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλιστούν μακροπρόθεσμα θετικά αποτελέσματα καθώς και πραγματικός επιμερισμός των βαρών. Οι

¹⁴ «Η ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ στις κρίσεις και τις εξωτερικές συγκρούσεις», JOIN(2013) 30 της 11.12.2013.

¹⁵ «Η προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την ανθεκτικότητα: Διδάγματα από τις επισιτιστικές κρίσεις», COM(2012) 586 της 3.10.2012.

επενδύσεις αυτές θα πρέπει να αποφεύγουν τις διακρίσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών των βίαια εκτοπισθέντων ατόμων και να προάγουν τη δίκαιη και ίση μεταχείριση, καταργώντας τα εμπόδια για τη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας, διευκολύνοντας την πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, αναβαθμίζοντας τους χώρους φιλοξενίας τους και μεριμνώντας ώστε να αποκτήσουν μακροπρόθεσμο ασφαλές νομικό καθεστώς.

Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει ένα νέο, προσανατολισμένο στην ανάπτυξη πλαίσιο πολιτικής για την αντιμετώπιση του αναγκαστικού εκτοπισμού με τη μορφή μιας σειράς συστάσεων. Στόχος της είναι να συνδέσει τα διάφορα μέσα και δράσεις, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η ΕΕ θα έχει μια **αποτελεσματική, ολοκληρωμένη, πολυπαραγοντική προσέγγιση για την αντιμετώπιση του αναγκαστικού εκτοπισμού**. Επιπλέον, η ανακοίνωση αποτελεί πρόσκληση για την υποστήριξη της εν λόγω νέας προσέγγισης από τους εταίρους μας που θα την υλοποιήσουν, και συγκεκριμένα τις υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών, διεθνείς οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ), τον ιδιωτικό τομέα και άλλους μη κρατικούς φορείς, τόσο στην ΕΕ όσο και στις χώρες εταίρους.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το επίκεντρο της πολιτικής της Επιτροπής έχει μετατοπιστεί από μια γραμμική προσέγγιση της ανθρωπιστικής βοήθειας, αυτή της σύνδεσης της αρωγής, της αποκατάστασης και της ανάπτυξης (ΣΑΑΑ), σε μια προσέγγιση που στηρίζεται στην ανάπτυξη της ανθεκτικότητας. Πρόσφατα υιοθετήθηκε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση η οποία ενσωματώνει την ανθρωπιστική βοήθεια, την αναπτυξιακή συνεργασία και την πολιτική δέσμευση. Είναι υψίστης σημασίας οι πολιτικοί και αναπτυξιακοί φορείς, σε στενή συνεργασία με τους ανθρωπιστικούς φορείς, να συμμετέχουν **από την αρχή σε μια κρίση εκτοπισμού**. Αυτό θα εξασφαλίσει τον καλύτερο επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων, με πλήρη σεβασμό προς τις ανθρωπιστικές αρχές.

2.1.1. ΕΓΚΑΙΡΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Η ΕΕ θα πρέπει να επιδιώκει, ήδη από **πρώτα στάδια της κρίσης**, τη **συμμετοχή της μέσω τόσο των πολιτικών και αναπτυξιακών φορέων της όσο και των αντίστοιχων φορέων των κρατών μελών**, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή μια πιο συνεκτική και συντονισμένη προσέγγιση. Ο πλήρης σεβασμός των ανθρωπιστικών αρχών και η στενή συνεργασία με την κυβέρνηση της χώρας υποδοχής είναι καίριας σημασίας. Στόχος είναι να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης **καθ' όλη τη διάρκεια του εκτοπισμού** και να εφαρμοστούν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα **λύσεις που μπορούν να θέσουν τέρμα στον εκτοπισμό**. Η ταυτόχρονη χρήση ενός ευρέως φάσματος μέσων, με βάση τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και ένα κοινό στρατηγικό πλαίσιο, είναι σύμφωνη με την προσέγγιση της ΕΕ για την ανθεκτικότητα. Η προσέγγιση αυτή προϋποθέτει **πολυμερή δέσμευση** με τη συμμετοχή ενός ευρύτερου φάσματος φορέων από τους τομείς της πολιτικής, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ανάπτυξης, της ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και διεθνών, εθνικών και τοπικών φορέων, στο πλαίσιο της οποίας μπορεί να μεγιστοποιηθεί το συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε φορέα. Για να αυξηθεί η αυτονομία, είναι σημαντικό τόσο τα εκτοπισθέντα άτομα όσο και οι κοινότητες υποδοχής να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση προγραμμάτων και στρατηγικών. Αυτή η ενεργός συμμετοχή θα πρέπει να

περιλαμβάνει τις πραγματικές και ποικίλες ανάγκες και **τις ειδικές ανάγκες και τις ικανότητες** των ανθρώπων σε κάθε συγκεκριμένο πλαίσιο.

Το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης συγκρούσεων της ΕΕ¹⁶ βασίζεται σε εκτιμήσεις για κινδύνους συγκρούσεων και προάγει την έγκαιρη προληπτική δράση από την ΕΕ, ιδίως σε καταστάσεις όπου υπάρχει κίνδυνος να προκληθεί αναγκαστικός εκτοπισμός. Η προσέγγιση αυτή στην ανάλυση των συγκρούσεων προάγει επιλογές για ανάληψη δράσης σε ευρύτερη κλίμακα, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή των κρατών μελών της ΕΕ και βασικών διεθνών εταιριών όπως ο ΟΗΕ.

Το 2012, ως ένας από τους πρώτους αναπτυξιακούς φορείς, η ΕΕ χρηματοδότησε ένα πρόγραμμα για να στηρίξει τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες ανάγκες των κοινοτήτων υποδοχής και των Σύριων προσφύγων στον Λίβανο. Είχε καθοριστική σημασία να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση πρώιμου σταδίου, καθώς δεν υποστηρίζονταν επαρκώς οι κοινότητες υποδοχής και οι φορείς που είχαν πληγεί περισσότερο από την εισροή προσφύγων.

2.1.2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΥΝΕΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΜΕΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ για τις εξωτερικές συγκρούσεις και κρίσεις¹⁷ παρέχει ένα σημαντικό σημείο εκκίνησης για τη στρατηγικά συνεκτική χρήση των διαφόρων πολιτικών και μέσων της ΕΕ, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Η χρήση του εν λόγω σημείου εκκίνησης θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο της πολιτικής και της δράσης της ΕΕ, δεδομένου μάλιστα ότι οι συγκρούσεις και κρίσεις έχουν μη γραμμική τροχιά. Οι αρχές της ολοκληρωμένης προσέγγισης εφαρμόζονται μέσω της ανάληψης προληπτικής δράσης, όπου είναι δυνατόν, και στρατηγικού σχεδιασμού σε επίπεδο χώρας βάσει **κοινών εγγράφων-πλαisiών¹⁸ ή ισοδύναμων κεντρικών στρατηγικών**. Αυτά θα πρέπει να βασίζονται στην υπάρχουσα έρευνα, την εκτίμηση κινδύνων και τα εργαλεία διαχείρισης για τη δημιουργία μιας κοινής βάσης στοιχείων και να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, **κοινές αναλύσεις συγκρούσεων, κοινές εκτιμήσεις των αναγκών** και άλλες σχετικές αναλύσεις για καταστάσεις παρατεταμένου εκτοπισμού και τα αίτιά τους.

Οι κοινές και ολοκληρωμένες αναλύσεις για το συγκεκριμένο πλαίσιο κάθε χώρας θα πρέπει να περιλαμβάνουν **κοινή ανάλυση των εμπλεκόμενων φορέων** για το περιβάλλον της πολιτικής και τα θεσμικά πλαίσια. Τα εν λόγω πλαίσια θα πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης αναλύσεις προοπτικών σχετικά με βιώσιμες λύσεις και προσδιορισμό των δημογραφικών χαρακτηριστικών των προσφύγων, των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων και των κοινοτήτων υποδοχής. Οι αρχές για τη διαφύλαξη της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων πρέπει να τηρούνται κατά την προετοιμασία των αναλύσεων σε διαβούλευση με τους δικαιούχους.

Η **χαρτογράφηση** των άμεσων και έμμεσων οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών, φορολογικών και πολιτικών επιπτώσεων του εκτοπισμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο εκκίνησης για τις συζητήσεις με την κυβέρνηση/ τις τοπικές αρχές της χώρας

¹⁶ SWD(2016) 3 της 27.01.2016.

¹⁷ JOIN(2013) 30 της 11.12.2013.

¹⁸ Κοινά έγγραφα πλαίσια που υποκαθιστούν τα έγγραφα στρατηγικής ανά χώρα προβλέπονται επί του παρόντος στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 233/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού χρηματοδότησης της αναπτυξιακής συνεργασίας, ΕΕ L 77 της 15.3.2014, σ. 77.

υποδοχής. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να διατηρούν επαρκή ευελιξία για την αντιμετώπιση των μεταβαλλόμενων αναγκών και των ευπαθειών.

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα πιο σφαιρικές, αποτελεσματικές και διαρκείς **στρατηγικές προστασίας και αυτονομίας** για τα εκτοπισθέντα άτομα, παρέχοντάς τους ευκαιρίες για μια αξιοπρεπή ζωή και μειώνοντας τον αντίκτυπο στις τοπικές κοινωνίες υποδοχής. Τα **καταπιστευματικά ταμεία** της ΕΕ που συστάθηκαν για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία¹⁹, για την αντιμετώπιση της κρίσης στη Συρία (Ταμείο Madad²⁰), για την Αφρική²¹, η διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία²² και οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της διάσκεψης του Λονδίνου με τίτλο «Supporting Syrians and the region» τον Φεβρουάριο του 2016²³ αντανακλούν στο σύνολό τους αυτή τη στροφή προς πιο σφαιρικές στρατηγικές.

Η νέα διευκόλυνση έρευνας και συγκέντρωσης στοιχείων του καταπιστευματικού ταμείου της ΕΕ για την Αφρική θα εξασφαλίζει στοιχεία βάσει ερευνών που θα επιτρέπουν την στοιχειοθετημένη χάραξη πολιτικής και τον σχεδιασμό έργων καθ' όλη τη διάρκεια του καταπιστευματικού ταμείου.

2.1.3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΚΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΕ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ

Η νέα προσέγγιση πολιτικής πρέπει να είναι ο κανόνας, όχι η εξαίρεση. Θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει **πιο εκτεταμένη ανταλλαγή πληροφοριών, συντονισμένες αξιολογήσεις, κοινά αναλυτικά πλαίσια, καθώς και συντονισμό του προγραμματισμού και των δημοσιονομικών κύκλων. Αυτό προϋποθέτει θέσπιση κοινών βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων, καθώς και κοινών δεικτών.** Οι κοινοί στόχοι που συμφωνούνται μεταξύ ΕΕ και χωρών υποδοχής και διατυπώνονται στο πλαίσιο του πολυετούς κύκλου αναπτυξιακού προγραμματισμού, θα επέτρεπαν στην ανθρωπιστική βοήθεια να καλύψει τις ανάγκες για τις απροσδόκητες εισροές των εκτοπισθέντων χωρίς να τίθενται σε κίνδυνο τα αναπτυξιακά προγράμματα ή να γίνουν πιο εύθραυστες οι τοπικές κοινότητες.

Όταν η εκτόπιση πληθυσμού αναγνωρίζεται ως βασική πρόκληση για την ανάπτυξη, θα πρέπει τα υπάρχοντα προγράμματα να προσαρμόζονται ή να σχεδιάζονται νέα προγράμματα που λαμβάνουν υπόψη την εκτόπιση. **Ο κοινός προγραμματισμός** μεταξύ ΕΕ και κρατών

¹⁹ Απόφαση της Επιτροπής C(2014) 5019 της 11ης Ιουλίου 2014 σχετικά με τη δημιουργία του καταπιστευματικού ταμείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία «Ταμείο Αρωγής Βέκου της ΕΕ».

²⁰ Απόφαση C(2014) 9615 της Επιτροπής της 10ης Δεκεμβρίου 2014 για την ίδρυση Περιφερειακού Καταπιστευματικού Ταμείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αντιμετώπιση της συριακής κρίσης, «Ταμείο Madad».

²¹ Απόφαση της Επιτροπής C(2015) 7293 της 20ής Οκτωβρίου 2015 για τη θέσπιση ενός ενωσιακού καταπιστευματικού ταμείου επείγουσας ανάγκης για τη σταθερότητα και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και των εκτοπισμένων ατόμων στην Αφρική.

²² Απόφαση της Επιτροπής C(2015) 9500 final για τον συντονισμό των ενεργειών της Ένωσης και των κρατών μελών μέσω συντονιστικού μηχανισμού, της διευκόλυνσης στήριξης της Τουρκίας για τους πρόσφυγες.

²³ Οι δεσμεύσεις αυτές περιλαμβάνουν δεσμεύσεις και σύμφωνα της ΕΕ, όπως εκείνα που προβλέπονται για την Ιορδανία και τον Λίβανο. Τα σύμφωνα είναι ολοκληρωμένα πακέτα βοήθειας και στήριξης που συνδυάζουν στοιχεία πολιτικής στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΕ (βοήθεια, εμπόριο, κινητικότητα, ασφάλεια, κ.λπ.) σε αντάλλαγμα των δεσμεύσεων της Ιορδανίας και του Λιβάνου σχετικά με την κοινωνική και οικονομική ένταξη των Σύριων προσφύγων.

μελών είναι μια ευέλικτη διαδικασία που αναλαμβάνει κάθε χώρα ξεχωριστά και μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για την αντιμετώπιση των αναγκαστικών εκτοπίσεων πληθυσμών.

Οι χορηγοί θα πρέπει να παρέχουν **προβλέψιμη και ευέλικτη χρηματοδότηση**. Σε επίπεδο ΕΕ, η ευελιξία των εξωτερικών χρηματοδοτικών μέσων²⁴ θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την ενεργοποίηση αυτής της προσέγγισης. Η πρόσφατη σύσταση καταπιστευματικών ταμείων της ΕΕ παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία στην ΕΕ, καθώς και τη δυνατότητα λήψης πρόσθετης χρηματοδότησης από άλλους χορηγούς, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ. Άλλοι τύποι εργαλείων που επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία περιλαμβάνουν τον μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη²⁵, ειδικά μέτρα και ενσωμάτωση τροποποιητών κρίσης σε έργα.

Η ΕΕ κατήρτισε ένα Κοινό Ανθρωπιστικό Πλαίσιο Ανάπτυξης ως κύριο συνοδευτικό έγγραφο για κάθε κοινή εργασία για την αντιμετώπιση του υποσιτισμού στο βόρειο τμήμα της Νιγηρίας.

2.1.4. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων πολιτικών και μέσων της ΕΕ αποτελεί καθοριστικό στοιχείο της αναθεωρημένης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ). Μεταξύ των βασικών δράσεων, η αναθεωρημένη ΕΠΓ προτείνει μεγαλύτερη συμμετοχή της ΕΕ στην **προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας** μεταξύ γειτονικών χωρών που αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις, καθώς και στην προώθηση της ακαδημαϊκής κινητικότητας και της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων. Επισημάνθηκε επίσης η καθοριστική σημασία των ισχυρότερων δεσμών με τη διασπορά, τα νομοθετικά όργανα και τους φορείς της αγοράς εργασίας, όπως τις επιχειρήσεις, τα συνδικάτα και τους κοινωνικούς εταίρους, για την παροχή προστασίας στους βιαίως εκτοπισθέντες. Οι δεσμοί αυτοί ενισχύουν επίσης την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων υποδοχής.²⁶

Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης και Προστασίας στη Βόρεια Αφρική, το οποίο χρηματοδοτείται από την ΕΕ, βοηθά μια πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης της αραβικής διασποράς (narwi.com) να χρηματοδοτήσει μικροεπιχειρήσεις.

Δράσεις:

- Διασφάλιση ότι οι κοινές αναλύσεις και η προληπτική δράση αντιμετωπίζουν τους κινδύνους και τις συνέπειες της αναγκαστικής εκτόπισης πληθυσμών, π.χ. μέσω της σύνδεσης μεταξύ των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ όσον αφορά συγκρούσεις και ανθρωπιστικά θέματα.
- Εφαρμογή των διδαγμάτων της προσέγγισης της ανθεκτικότητας με μεγαλύτερη συνέπεια σε καταστάσεις αναγκαστικής εκτόπισης πληθυσμών. Τα διδάγματα επισημαίνουν την ανάγκη για κοινή ανάλυση των κινδύνων και των ευπαθειών, κοινό σχεδιασμό στρατηγικών προγραμμάτων και κοινά πλαίσια στον ανθρωπιστικό τομέα

²⁴ ΕΕ L 77 της 15.03.2014.

²⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 230/2014, ΕΕ 77/1 της 15.03.2014.

²⁶ JOIN (2015) 50 της 18.11.2015.

και στον τομέα της ανάπτυξης για την αντιμετώπιση των αναγκών των πλέον ευάλωτων ατόμων.

- Συμπερίληψη δράσεων ειδικών για τη εκτόπιση στο σχέδιο δράσης ολοκληρωμένης προσέγγισης σχετικά με την κοινή ή συντονισμένη αξιολόγηση αναγκών και των μετέπειτα ενεργειών.

2.2. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΜΕ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

2.2.1. ΧΩΡΕΣ-ΕΤΑΙΡΟΙ

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες²⁷ και τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι χώρες υποδοχής υποχρεούνται να παρέχουν προστασία στους πρόσφυγες και να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Οι κυβερνήσεις έχουν την κύρια ευθύνη για την προστασία των πολιτών τους, συμπεριλαμβανομένων των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας.

Υπάρχει τεράστιο κενό όσον αφορά τους πρόσφυγες χωρίς χαρτιά και τους οικειοθελώς επιστρέφοντες. Απαιτείται αναπτυξιακή προσέγγιση για τη στήριξη της επιστροφής και της επανένταξής τους, αλλά χωρίς επίσημο καθεστώς πρόσφυγα, δεν έχουν δικαίωμα να διεκδικήσουν στήριξη βάσει των εθνικών προγραμμάτων.

Στο Πακιστάν ο αριθμός των Αφγανών προσφύγων χωρίς χαρτιά είναι ο ίδιος με αυτόν των προσφύγων που έχουν χαρτιά. Οι δύο ομάδες αντιμετωπίζουν διαφορετικές καταστάσεις και διαφορετικές προκλήσεις, καθώς δικαιούνται εντελώς διαφορετικά επίπεδα στήριξης στο εσωτερικό της χώρας υποδοχής, αλλά και όσον αφορά τον επαναπατρισμό.

Τα εθνικά νομικά πλαίσια και πλαίσια πολιτικών και η ηγεσία που ασκείται από τις κυβερνήσεις καθορίζουν τις παραμέτρους για το πώς μπορούν να αντιμετωπίζονται από πολιτικούς, αναπτυξιακούς και ανθρωπιστικούς φορείς οι ανάγκες των προσφύγων, των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας και των κοινοτήτων υποδοχής. **Οι διάλογοι πολιτικής** με τις κυβερνήσεις υποδοχής από την αρχή μιας κρίσης είναι αποφασιστικής σημασίας για τον καθορισμό μακροπρόθεσμων στρατηγικών και σχεδίων ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές προκλήσεις για κάθε χώρα. Η ΕΕ πρέπει να συνεργαστεί στενά με τους στρατηγικούς της εταίρους και τη διεθνή κοινότητα για την παροχή βοήθειας στις κυβερνήσεις υποδοχής και τις τοπικές αρχές προκειμένου να διαμορφωθούν πολιτικές που διασφαλίζουν τόσο την παροχή νομικής προστασίας στους εκτοπισθέντες όσο και ευκαιριών να γίνουν αυτοδύναμοι. Επιπλέον, πρέπει να παρέχεται βοήθεια για τη σταθεροποίηση των χωρών προέλευσης, ώστε να δημιουργούνται οι βασικές προϋποθέσεις για την οικειοθελή επιστροφή των ατόμων στις περιοχές όπου σταματούν οι εχθροπραξίες.

Ο νόμος περί προσφύγων της Ουγκάντα επιτρέπει στους πρόσφυγες να διαμένουν σε οικισμούς όπου έχουν το δικαίωμα να καλλιεργούν γη, επιτρέποντάς τους να είναι αυτοδύναμοι.

Οι εκτοπισμοί μεγάλης κλίμακας ασκούν μεγάλη δημοσιονομική πίεση στους εθνικούς και τους δημοτικούς δημόσιους προϋπολογισμούς, καθώς και μακροοικονομικούς κλυδωνισμούς που υπονομεύουν τις στρατηγικές εθνικής ανάπτυξης και τα πρόσφατα αναπτυξιακά οφέλη.

²⁷ Τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για το Καθεστώς των Προσφύγων (1951) και του Πρωτοκόλλου για το Καθεστώς των Προσφύγων (1967) οφείλουν να προστατεύουν τους πρόσφυγες στο έδαφός τους σύμφωνα με τους όρους των εν λόγω κειμένων.

Παρόλο που την πρωταρχική ευθύνη για την προώθηση των αναπτυξιακών προσεγγίσεων με στόχο την αντιστροφή αυτών των διαρθρωτικών επιπτώσεων των εκτοπισμών πληθυσμών φέρουν οι κυβερνήσεις υποδοχής, συχνά δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους ούτε την ικανότητα να προωθήσουν τέτοιες ενέργειες. Η αποτυχία αντιμετώπισης τέτοιων καταστάσεων μπορεί να επιδεινώσει την ευπάθεια των χωρών υποδοχής και τις εντάσεις μεταξύ των χωρών υποδοχής και των κοινοτήτων των προσφύγων ή των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας. **Οι διεθνείς παράγοντες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παροχή εξωτερικής στήριξης** για τον μετριασμό αυτών των επιπτώσεων και την προώθηση πιο βιώσιμων κυβερνητικών αντιδράσεων.

Αν και οι αποφάσεις πολιτικής και το νομικό πλαίσιο θεσπίζονται συνήθως σε εθνικό επίπεδο, οι **τοπικές αρχές** είναι αυτές που επηρεάζονται πιο άμεσα από την εκτόπιση. Έχει ζωτική σημασία η στενή συνεργασία με τις τοπικές αρχές, καθώς και η μακροπρόθεσμη επένδυση στην ικανότητά τους για αντιμετώπιση της κατάστασης, προκειμένου να διασφαλίζεται ανάληψη ευθύνης από τους τοπικούς φορείς και η βιωσιμότητα της αντιμετώπισης. Οι πιο καινοτόμες προσεγγίσεις αναπτύσσονται σε αυτό το επίπεδο, όπως συνεργασία μεταξύ πόλεων για ενίσχυση της ικανότητας αντιμετώπισης σε τομείς όπως η πολεοδομία, η τοπική οικονομική ανάπτυξη και η παροχή υπηρεσιών. Η στρατηγική χρήση των διαθέσιμων εργαλείων μπορεί να συνδέσει την επιτόπια αντιμετώπιση με τις εθνικές δομές.

Στο Ιράκ, η ΕΕ υποστηρίζει κλιμακωμένο πρόγραμμα χρηματικής ενίσχυσης πολλαπλών σκοπών προκειμένου να βοηθήσει τους εκτοπισθέντες και τα ευάλωτα νοικοκυριά στις κοινότητες υποδοχής. Οι στόχοι είναι να ευθυγραμμιστούν καλύτερα ο κυβερνητικός και ο ανθρωπιστικός προγραμματισμός χρηματικής ενίσχυσης, να αποφευχθεί η δημιουργία παράλληλων συστημάτων και να καθιερωθεί στενή συνεργασία μεταξύ ανθρωπιστικής βοήθειας και μακροπρόθεσμης στήριξης. Το πρόγραμμα χρηματικής ενίσχυσης ξεκίνησε σε τοπικό/κυβερνητικό επίπεδο με στόχο τη δημιουργία τοπικών διασυνδέσεων που στη συνέχεια μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία διασυνδέσεων σε εθνικό επίπεδο σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη υποστήριξη και μεταρρύθμιση εθνικών δικτύων κοινωνικής προστασίας.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) μπορούν να βοηθήσουν **στην υπεράσπιση και στην ενδυνάμωση** των εκτοπισθέντων ενημερώνοντάς τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Επίσης, μπορούν να διευκολύνουν την αμοιβαία αλληλεπίδραση μεταξύ εκτοπισθέντων και κοινοτήτων υποδοχής. Στο μεταξύ, **η διασπορά μπορεί επίσης προσφέρει βοήθεια συμβάλλοντας στη μεγαλύτερη προβολή των κρίσεων και συνεισφέροντας οικονομικά για τη δημιουργία μικροεπιχειρήσεων τόσο από τις κοινότητες υποδοχής όσο και από τους βιαίως εκτοπισθέντες.**

Η αποτελεσματικότητα αυτών των ενεργειών για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της αυτοδυναμίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την έκταση της συμμετοχής από πλευράς κοινοτήτων υποδοχής και των ίδιων των εκτοπισθέντων. Γι' αυτόν τον σκοπό, η ΕΕ πρέπει να επιχειρήσει να σχεδιάσει **μια τοπική προσέγγιση ειδικά προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες ευπάθειες και τις δυνατότητες** κάθε περιοχής. Αυτό είναι δυνατό μόνο αν **οι βιαίως εκτοπισθέντες και οι πληθυσμοί υποδοχής συμμετάσχουν ενεργά στη διαμόρφωση τοπικών πολιτικών και στην κοινωνικοοικονομική δραστηριότητα.** Αυτό όχι μόνο θα βοηθούσε στην εκτόνωση των εντάσεων μεταξύ των διαφόρων πληθυσμών, αλλά

θα είχε και θετική συμβολή στον αστικό σχεδιασμό, ενώ συγχρόνως θα τόνιζε τα δυνητικά πλεονεκτήματα της συνύπαρξής τους. **Το γεγονός ότι περισσότεροι βιαίως εκτοπισθέντες ζουν πλέον σε αστικές περιοχές και όχι σε καταυλισμούς τους δίνει περισσότερες ευκαιρίες για ενσωμάτωση.**

Δράσεις:

- **Προώθηση** της πρόσβασης σε όλες τις μορφές νομικής καταχώρισης για όλους τους εκτοπισθέντες πληθυσμούς, εξασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σε πλήρη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα. Αυτό περιλαμβάνει καταγραφή των γεννήσεων ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα εκτοπισθέντα παιδιά συμπεριλαμβάνονται στο σύστημα ληξιαρχικής καταχώρισης της χώρας υποδοχής και να αποτρέπεται η εμφάνιση νέων απάτριδων πληθυσμών.
- **Ενθάρρυνση** των κυβερνήσεων και κοινοτήτων υποδοχής μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης, πληροφόρησης και παροχής κινήτρων για την προοδευτική ένταξη των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών στην κοινωνική και οικονομική ζωή της κοινότητας.
- **Συνεργασία** με τις κυβερνήσεις υποδοχής για τη στήριξη πολιτικών με στόχο τη νομική κατοχύρωση της προστασίας και της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών σε τοπικά και εθνικά αναπτυξιακά προγράμματα. Αυτό πρέπει να γίνεται με πλήρη τήρηση του διεθνούς δικαίου για τους πρόσφυγες και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Πρέπει να δίνεται ειδική προσοχή στις ανάγκες των ανθρώπων που είναι ευάλωτοι λόγω φύλου, ηλικίας, και αναπηρίας.
- **Στήριξη** των πρωτοβουλιών της διασποράς και της κοινωνίας των πολιτών για ενίσχυση της αυτοδυναμίας των βιαίως εκτοπισθέντων και της ένταξής τους στις κοινότητες υποδοχής.
- **Προώθηση** της συνεργασίας με τις τοπικές αρχές για την ενίσχυση της ικανότητάς τους σε τομείς όπως ο αστικός σχεδιασμός, η οικονομική ανάπτυξη σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών και η παροχή υπηρεσιών, ιδίως μέσω αποκεντρωμένης συνεργασίας (π.χ. συνεργασία μεταξύ πόλεων).

2.2.2. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την αύξηση της αυτοδυναμίας, την ένταξη βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κοινοτήτων υποδοχής τους. **Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να βοηθήσει τόσο σε μακροοικονομικό όσο και σε μικροοικονομικό επίπεδο. Μπορεί, επίσης, να προσφέρει υπηρεσίες και ευκαιρίες απασχόλησης για τις οποίες υπάρχει μεγάλη ανάγκη.**

Οι δράσεις του ιδιωτικού τομέα μπορούν να είναι **ευέλικτες όσον αφορά τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης, αλλά και οικονομικά αποδοτικές.** Ωστόσο, για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου από τη δράση του ιδιωτικού τομέα, ιδιαίτερα όσον αφορά τη συμπλήρωση άλλων επιτόπιων δράσεων, απαιτείται από την αρχή μια ολιστική προσέγγιση μέσω της οποίας θα μπορούν τα προσδιορίζονται τα δυνητικά έργα και οι συνέργειες.

Ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο σε βιώσιμες και ευνοϊκές για την αγορά προσεγγίσεις για την ανάπτυξη **δημοτικών υποδομών για την παροχή**

υπηρεσιών όπως παροχή ενέργειας, υδροδότηση και διαχείριση αποβλήτων. Συνεπώς, είναι επιτακτική ανάγκη το στρατηγικό πλαίσιο να θεσπίζεται στα πρώτα στάδια της κρίσης, ώστε οι επιχειρήσεις να αισθάνονται ασφάλεια για τη διενέργεια επενδύσεων.

Στην Ιορδανία, μια σύμπραξη ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, για την αναβάθμιση αντλιών νερού, επέφερε σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας. Πρόκειται για σύμπραξη μεταξύ ιδιωτικής εταιρείας και της εταιρείας ύδρευσης της Ιορδανίας, με τη στήριξη της German Development Cooperation και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης.

Οι περιοριστικοί καταυλισμοί δεν ευνοούν την ανάπτυξη της αυτοδυναμίας. Οι παροχές σε χρήμα και τα δελτία αποτελούν παραδείγματα μερικών νέων προσεγγίσεων που επινοήθηκαν για την παροχή στήριξης που μπορεί να αυξήσει την αυτοδυναμία και να ενσταλάξει στους εκτοπισθέντες μια αίσθηση **αξιοπρέπειας και κυριότητας**. Σε συνδυασμό με τα σχέδια «μετρητά έναντι εργασίας» του δημόσιου τομέα για τη βραχυπρόθεσμη απασχόληση προσφύγων, ο ιδιωτικός τομέας θα μπορούσε να παράσχει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες μέσω τοπικών τραπεζικών συστημάτων για μηχανισμούς διανομής μετρητών. Οι υπηρεσίες αυτές θα μπορούσαν να συνοδεύονται από σχέδια για τη στήριξη φορέων μικροχρηματοδότησης, μηχανισμών αποταμιεύσεων και δανείων, καθώς και πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και νέων επιχειρήσεων, μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και χρηματοδότησης. Υπάρχουν ήδη πολλά παραδείγματα ενίσχυσης πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων ώστε να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης και να τονωθεί η οικονομική ανάπτυξη μέσω διαφόρων προϊόντων χρηματοδότησης στο πλαίσιο μηχανισμών συνδυαστικής χρηματοδότησης²⁸. Συνεπώς, οι μηχανισμοί συνδυαστικής χρηματοδότησης μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο μόχλευσης πρόσθετων δημόσιων και ιδιωτικών πόρων.

Τα ενδιάμεσα χρηματοπιστωτικά ταμεία αποτελούν νέα εργαλεία για τη μείωση του κόστους δανεισμού για χώρες με μεσαία εισοδήματα οι οποίες δέχονται σημαντικούς πληθυσμούς βιαίως εκτοπισθέντων, όπως η Τουρκία, η Ιορδανία, ο Λίβανος και η Ουκρανία. Ο μηχανισμός παροχής δανείων με ευνοϊκούς όρους θα πρέπει να λειτουργεί όπως το Deauville Transition Fund, δηλαδή θα χρηματοδοτείται από τις επιχορηγήσεις των χορηγών, ενώ τα ενδιάμεσα χρηματοπιστωτικά ταμεία θα διαχειρίζονται την εφαρμογή του προγράμματος.

Επιπλέον, η συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και τους κοινωνικούς επιχειρηματίες μπορεί να βοηθήσει πολλούς πρόσφυγες και εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας να αποκτήσουν κινητά τηλέφωνα και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Αυτό θα μπορούσε να διευκολύνει τη συγκέντρωση και την ανταλλαγή πληροφοριών, την παροχή υπηρεσιών όπως εφαρμογές ανάληψης μετρητών και τραπεζικές συναλλαγές μέσω κινητού τηλεφώνου, και την ένταξη προσφύγων και εκτοπισθέντων στο εσωτερικό της χώρας στις τοπικές αγορές εργασίας.

Δράσεις:

- Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στη διαμόρφωση στρατηγικών στην αρχή μιας κρίσης, προκειμένου να προσδιοριστούν οι δυνατότητες και να προβλεφθεί επαρκές χρονικό διάστημα για προγραμματισμό.
- Διευκόλυνση συνεργασίας μεταξύ ιδιωτικού τομέα, κυβερνήσεων υποδοχής και τοπικών αρχών προκειμένου να ενισχυθούν συμπληρωματικές δράσεις και να αποφευχθούν επικαλύψεις. Αυτό μπορεί να γίνει, για παράδειγμα, με την παροχή

²⁸ Ως συνδυαστική χρηματοδότηση νοείται η συμπληρωματική χρήση επιχορηγήσεων και δανείων στο πλαίσιο της εξωτερικής βοήθειας της ΕΕ.

βοήθειας στις κυβερνήσεις για εξορθολογισμό των διαδικασιών τους ώστε να μπορεί ο ιδιωτικός τομέας να ιδρύει μικροεπιχειρήσεις.

- Υποστήριξη των αυτοαπασχολούμενων εκτοπισθέντων να επανεκκινήσουν τις δραστηριότητές τους προκειμένου να συμβάλουν στη μείωση της δημοσιονομικής πίεσης, προωθώντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας (και για τα μέλη των κοινοτήτων υποδοχής) και διευκολύνοντας την ένταξη.
- Ενθάρρυνση των κυβερνήσεων υποδοχής και του ιδιωτικού τομέα για αύξηση της πρόσβασης των εκτοπισθέντων πληθυσμών στο διαδίκτυο.

2.3. ΤΟΜΕΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

2.3.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε περιπτώσεις βίαιων εκτοπίσεων, η ποιοτική εκπαίδευση σε ασφαλές περιβάλλον αποτελεί παράγοντα αποφασιστικής σημασίας στις στρατηγικές προστασίας του παιδιού και μία από τις βασικές προτεραιότητες τόσο για τους βιαιώς εκτοπισθέντες πληθυσμούς όσο και για τις κοινότητες υποδοχής. Η έλλειψη προοπτικών εκπαίδευσης υποβαθμίζει τις προοπτικές επίτευξης κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας και γεννά τον κίνδυνο διαγενεακής υποβάθμισης του ανθρώπινου κεφαλαίου, καθώς και απώλειας ελπίδας, περιθωριοποίησης, (σεξουαλικής) εκμετάλλευσης, εγκληματικότητας, βίας και ριζοσπαστικοποίησης. Η εκπαίδευση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα της ανθρωπιστικής βοήθειας σε κρίσεις βίαιων εκτοπίσεων. Το 2016 η Επιτροπή τετραπλασίασε το ποσοστό του ετήσιου προϋπολογισμού για ανθρωπιστική βοήθεια που προβλέπεται για την **εκπαίδευση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης** στο 4%. Αυτή η αύξηση αντανακλά επίσης την έμφαση που δίνει το θεματολόγιο για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030 στον ρόλο της εκπαίδευσης για την εξάλειψη της φτώχειας και την ενδυνάμωση των παιδιών²⁹.

Τα παιδιά κάτω των 18 ετών αποτελούσαν το 51% του προσφυγικού πληθυσμού το 2014, έναντι ποσοστού 41% το 2009, ήτοι το μεγαλύτερο ποσοστό εδώ και περισσότερο από μία δεκαετία³⁰. Δεδομένου ότι περίπου 65 εκατομμύρια παιδιά μεταξύ 3-15 ετών επηρεάζονται άμεσα από καταστάσεις έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων των εκτοπίσεων, η **απειλή των «χαμένων γενιών»** γίνεται πλέον ορατή³¹. Προκειμένου τα παιδιά και οι νέοι να βοηθηθούν να ενταχθούν στις κοινότητες υποδοχής, πρέπει να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά προκλήσεις όπως οι τραυματισμοί, η διατροφή, η βία με βάση το φύλο, και τα γλωσσικά και πολιτισμικά εμπόδια. Αυτό απαιτεί πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση ώστε να συμπληρωθεί η ανθρωπιστική βοήθεια.

Στην Ιορδανία, η ΕΕ βοηθά την κυβέρνηση να παρέχει δωρεάν εκπαίδευση σε παιδιά Σύριων προσφύγων, μέσω προγράμματος δημοσιονομικής στήριξης.

Όσο παρατείνονται οι αναγκαστικές εκτοπίσεις, οι κοινότητες υποδοχής και τα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματά τους ίσως δυσκολεύονται να φιλοξενούν τον αριθμό και την ποικιλομορφία των εκτοπισθέντων παιδιών και νέων. Συνεπώς, καθίσταται πιο επιτακτική η ανάγκη για ισχυρότερα εργαλεία ένταξης. Η κρίσιμη πρόκληση είναι να εξασφαλιστεί ότι οι

²⁹ ΣΒΑ 4 Ποιοτική Εκπαίδευση: Εξασφάλιση δίκαιης ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους.

³⁰ «World at War. UNHCR: Global Trends, Forced Displacement in 2014», Ιούνιος 2015.

³¹ ODI — «Education in Emergencies and Protracted Crises: Toward a Strengthened Response.» Έγγραφο αναφοράς για τη Σύνοδο Κορυφής του Όσλο για την εκπαίδευση και την ανάπτυξη, 6-7 Ιουλίου 2015.

κυβερνήσεις και οι λοιπές αρχές διαθέτουν τους πόρους και την ικανότητα να παρέχουν τόσο στους εκτοπισθέντες όσο και στον τοπικό πληθυσμό πρόσβαση σε **πλήρη, δίκαιη και ποιοτική εκπαίδευση**. Αυτό ισχύει σε όλα τα επίπεδα: για τη νηπιακή, την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική και την ανώτατη εκπαίδευση. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι αρχές θα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τους εκπαιδευτικούς και το λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό μεταξύ των εκτοπισθέντων ώστε να αυξηθεί η διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση στο εκπαιδευτικό σύστημα υποδοχής. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, είναι ιδιαίτερα σημαντική η ανάλυση των διαφορετικών επιπέδων εκπαίδευσης των ατόμων και των διαφόρων αναγκών. Η αναπτυξιακή συνεργασία υποστηρίζει τις κοινότητες υποδοχής μέσω **προγραμμάτων στήριξης του προϋπολογισμού και κατασκευής υποδομών**, ενισχύοντας την **ανθεκτικότητα και την ετοιμότητά τους**. Η εκπαίδευση και η γλωσσική κατάρτιση, εφόσον παρέχονται σε ασφαλές, μη βίαιο περιβάλλον ευαισθητοποιημένο ως προς τη διάσταση του φύλου, αποτελούν ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία στήριξης των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών ώστε να ενταχθούν στις κοινότητες υποδοχής τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις γυναίκες και τα κορίτσια.

Η στενότερη συνεργασία μεταξύ ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων μπορεί να εξασφαλίζει τη συνέχεια της εκπαίδευσης, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ εκπαίδευσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και εξασφαλίζοντας την πρόσβαση σε πλήρη, δίκαιη και ποιοτική εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα. Εν τω μεταξύ, ο από κοινού προγραμματισμός αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής στρατηγικής θα μπορούσε να επιτρέψει τη χρήση **προϊόντων τεχνολογικής εξέλιξης** όπως έξυπνα τηλέφωνα, ταμπλέτες και το διαδίκτυο, για ηλεκτρονική μάθηση και πιο διαδραστική διδασκαλία. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην υπερπήδηση πολιτισμικών και γλωσσικών εμποδίων. Όσον αφορά την ανώτατη εκπαίδευση, η χορήγηση υποτροφιών ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση στα πανεπιστήμια, καθώς και η συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, θα μπορούσε να επιτρέψει στους φοιτητές να παραμένουν ενεργοί κατά τη διάρκεια της εκτόπισής τους.

- *Οι Σομαλοί πρόσφυγες μπορούν να συμμετέχουν σε από κοινού πιστοποιημένα εκπαιδευτικά προγράμματα, που αναγνωρίζονται σε πανεπιστήμια της Κέννας και του Καναδά.*
- *Στην Ιορδανία η ΕΕ χρηματοδοτεί πρόγραμμα ανώτατης εκπαίδευσης που προσφέρει σε πρόσφυγες και ντόπιους φοιτητές πρόσβαση σε «τεράστια ποικιλία ανοιχτών ηλεκτρονικών μαθημάτων». Το πρόγραμμα εφαρμόζεται από το Βρετανικό Συμβούλιο.*
- *Στην Κέννα, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και το Νότιο Σουδάν, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και ένας ιδιωτικός οργανισμός ίδρυσαν 18 «διαδικτυακά σχολεία άμεσης απόκρισης», τα οποία λειτουργούν με ηλιακή ενέργεια. Οι μαθητές χρησιμοποιούν ταμπλέτες με σύνδεση στο διαδίκτυο για να ακολουθήσουν οδηγίες, να παρακολουθήσουν μαθήματα και να διεξάγουν έρευνες, ενώ οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν διαδραστικούς πίνακες σαν βασικό εκπαιδευτικό βοήθημα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.*

Ομοίως, πρέπει να ενθαρρύνονται καινοτομίες στην **άτυπη μάθηση**. Αυτές πρέπει να βασίζονται σε καλές πρακτικές, όπως η παροχή εναλλακτικής βασικής εκπαίδευσης για παιδιά που εργάζονται, καθώς και γλωσσικής και άλλης εκπαίδευσης για δασκάλους και μαθητές που χρησιμοποιούν τεχνολογία κινητής τηλεφωνίας.

Δράσεις:

- Καλύτερος συντονισμός με τις χώρες υποδοχής για την ανάλυση των επιπέδων εκπαίδευσης και των αναγκών και διασφάλιση καλύτερης συνέχειας μεταξύ εκπαίδευσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και άτυπης μάθησης ή/και των υπηρεσιών δημόσιας εκπαίδευσης.
- Ενθάρρυνση των χωρών υποδοχής να χρησιμοποιούν το δυναμικό του εκτοπισθέντος διδακτικού/εκπαιδευτικού προσωπικού σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.
- Οικονομική και επιχειρησιακή στήριξη της καλής λειτουργίας των υπηρεσιών δημόσιας εκπαίδευσης με παράλληλη στήριξη της ισότιμης πρόσβασης εκτοπισθέντων παιδιών, ιδίως κοριτσιών, στην εκπαίδευση.
- Χρήση τεχνολογικών εξελίξεων, ιδίως του διαδικτύου, των έξυπνων τηλεφώνων και της διαδραστικής μάθησης, ώστε να διευκολυνθεί η ένταξη και η μάθηση.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης σε πανεπιστήμια, μεταξύ άλλων με τη χορήγηση υποτροφιών, και εφαρμογή σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης, προγραμμάτων διδασκαλίας εξ αποστάσεως και πιστοποιημένων προγραμμάτων που παρέχουν ευέλικτη διαπίστευση.

2.3.2. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένας από τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους για τη μείωση της εξάρτησης των βιαίως εκτοπισθέντων ως προς τη βοήθεια, καθώς και για την ενίσχυση της αυτοδυναμίας τους είναι να τους δοθεί πρόσβαση σε αγορές εργασίας. Αυτό τους παρέχει **οικονομική ανεξαρτησία** και τους βοηθά να **ενταχθούν και να συμμετέχουν στις κοινότητες υποδοχής, καθώς και να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής**. Αυτό ισχύει ειδικά στην περίπτωση που η απασχόληση έχει ως στόχο να ωφελήσει τόσο τους εκτοπισθέντες πληθυσμούς όσο και τους πληθυσμούς υποδοχής και να ανακουφίσει την κοινότητα υποδοχής από την πίεση. Αντιθέτως, η πλήρης απαγόρευση ή ο εν μέρει περιορισμός της πρόσβασης των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών στην εργασία ενδέχεται να ενισχύσει την παραοικονομία, με αρνητικές συνέπειες όπως την επανεμφάνιση της παιδικής εργασίας, την καταναγκαστική εργασία, μορφές εργασιακής εκμετάλλευσης ή τον κίνδυνο κοινωνικού ντάμπινγκ, με αποτέλεσμα τη δημιουργία εντάσεων μεταξύ κοινότητας υποδοχής και εκτοπισθέντων πληθυσμών. Οι βιαίως εκτοπισθέντες πληθυσμοί είναι **εν δυνάμει εργαζόμενοι, επαγγελματίες, επιχειρηματίες και φορείς ανάπτυξης**. Η συμμετοχή τους στην τοπική οικονομική δραστηριότητα των χωρών υποδοχής μπορεί να ωφελήσει σε μεγάλο βαθμό ολόκληρη την περιοχή. Εντούτοις, προκειμένου να αξιοποιηθεί αυτή η δυναμική, πρέπει να θεσπιστούν τα απαραίτητα νομικά πλαίσια. Αυτό απαιτεί πολιτικό διάλογο. Μπορεί, επίσης, να βοηθήσει η αναπτυξιακή συνεργασία, παρέχοντας όχι μόνο δυνατότητες απασχόλησης, αλλά και στήριξη στην κυβέρνηση υποδοχής για δημιουργία ικανοτήτων.

Στον Λίβανο η ΕΕ χρηματοδοτεί έρευνα για το εργατικό δυναμικό και το επίπεδο διαβίωσης, η οποία θα συμπεριλάβει Σύριους πρόσφυγες. Η έρευνα θα προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες για

τη χάραξη πολιτικών και τα συστήματα ενημέρωσης της αγοράς εργασίας που έχουν καθοριστική σημασία για τον σχεδιασμό της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Ως συνέχεια της διακήρυξης της Ένωσης για τη Μεσόγειο σχετικά με τη γαλάζια οικονομία, η Επιτροπή προωθεί πρωτοβουλίες για την ένταξη βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών σε προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και δημιουργίας θέσεων εργασίας στον θαλάσσιο και τον ναυτιλιακό τομέα.

Η έγκαιρη συμμετοχή των αναπτυξιακών φορέων σε κρίσεις που συνδέονται με βίαιο εκτοπισμό μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την **ετοιμότητα των κοινοτήτων υποδοχής** για εισροή εκτοπισθέντων πληθυσμών. Η αναπτυξιακή συνεργασία μπορεί να βοηθήσει τις χώρες υποδοχής να εντάξουν τους βιαίως εκτοπισθέντες σε δημόσια έργα υψηλής έντασης εργασίας. Αυτό όχι μόνο θα συνέβαλλε στην **ομαλότερη ένταξη των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών στην κοινότητα υποδοχής**, αλλά θα ανακουφιζόταν και η χώρα υποδοχής από το οικονομικό βάρος της φιλοξενίας των προσφύγων, χάρη στα φορολογικά έσοδα. Επιπλέον, τα δημόσια έργα θα μπορούσαν να ωφελήσουν την τοπική κοινότητα και να εξασφαλίσουν μια έτοιμη λύση που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και για την αντιμετώπιση τυχόν μελλοντικών εισροών. Επιπλέον, η δημιουργία βάσεων δεδομένων με τις δεξιότητες και τα προηγούμενα επαγγέλματα των βιαίως εκτοπισθέντων μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμη για ad hoc προγράμματα και να ενισχύσει την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού της τοπικής κοινότητας υποδοχής.

Το Ίδρυμα Οικονομικής Πολιτικής Έρευνας της Τουρκίας θέσπισε σύστημα προσδιορισμού των δεξιοτήτων των προσφύγων που ανταποκρίνονται σε ανάγκες διαφόρων εταιρειών.

Δράσεις:

- Παροχή στήριξης μέσω πολιτικών και εμπειρογνωσίας προκειμένου να βοηθηθούν οι κυβερνήσεις να θεσπίσουν νομοθεσία που παρέχει στους βιαίως εκτοπισθέντες πρόσβαση στην επίσημη αγορά εργασίας και σε αξιοπρεπή εργασία, καθώς και προστασία από την εργασιακή εκμετάλλευση.
- Διασφάλιση της έγκαιρης συμμετοχής των αναπτυξιακών φορέων για τον προσδιορισμό πιθανών δημόσιων έργων υψηλής έντασης εργασίας (σε συνεργασία με την κυβέρνηση υποδοχής και τον ιδιωτικό τομέα) και την απασχόληση εκτοπισθέντων πληθυσμών μέσω προγραμμάτων «μετρητά έναντι εργασίας».
- Προώθηση της συλλογής δεδομένων και της δημιουργίας βάσεων δεδομένων με τις δεξιότητες, τα προσόντα και τα προηγούμενα επαγγέλματα των βιαίως εκτοπισθέντων, ώστε να εργαστούν, σε πλήρη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Εντατικοποίηση του κοινωνικού διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους, τις οργανώσεις επιχειρήσεων και τις αρχές στις χώρες υποδοχής. Στόχος πρέπει να είναι η καλύτερη αξιολόγηση των αναγκών της αγοράς εργασίας και η επίτευξη προόδου στην αναγνώριση

δεξιοτήτων και προσόντων, συμπεριλαμβανομένων των βιαίως εκτοπισθέντων, για την προώθηση νομιμότερης κινητικότητας.

- Ενεργός συμμετοχή σε πολυμερή φόρα για την πρόσβαση στις αγορές εργασίας και τα αξιοπρεπή πρότυπα εργασίας για τους πρόσφυγες³².

2.3.3. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι πιθανές μακροπρόθεσμες διαστάσεις των αναγκών των βιαίως εκτοπισθέντων, όπως η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη, η διατροφή, η προστασία, το πόσιμο νερό και η αποχέτευση, καθώς και η εκπαίδευση, δεν μπορούν να καλυφθούν αποκλειστικά από την ανθρωπιστική βοήθεια. Επιπλέον, ο αποκλεισμός των βιαίως εκτοπισθέντων από τις δημόσιες υπηρεσίες των κοινοτήτων υποδοχής μπορεί να οδηγήσει σε **εξάρτηση από βοήθεια, η οποία παρεμποδίζει τη βιώσιμη ανάπτυξη τόσο των κοινοτήτων υποδοχής όσο και των εκτοπισθέντων**. Όπου είναι εφικτό, οι βιαίως εκτοπισθέντες θα πρέπει να ενσωματώνονται στις υπάρχουσες δομές παροχής υπηρεσιών, με τρόπους που διασφαλίζουν την ισότιμη και δίκαιη πρόσβασή τους στις υπηρεσίες. Εντούτοις, η εξασφάλιση αυτής της πρόσβασης μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, καθώς η εισροή προσφύγων δημιουργεί σημαντική δημοσιονομική πίεση στις χώρες υποδοχής, δεδομένου μάλιστα ότι είναι συνήθως ευάλωτες οικονομίες με χαμηλά εισοδήματα. Τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη, η στέγαση, η απασχόληση, οι υπηρεσίες κατάρτισης και η φροντίδα των παιδιών υφίστανται μεγάλες πιέσεις. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στην κατάσταση στην ίδια τη χώρα υποδοχής, η οποία μπορεί να είναι επισφαλής, αλλά και στην ενδεχόμενη έλλειψη ειδικευμένου νοσηλευτικού προσωπικού που μπορεί να φροντίσει για τις ανάγκες των προσφύγων, όπως η ψυχική υγεία, διαταραχές μετατραυματικής καταπόνησης και η βία που συνδέεται με το φύλο. Σε οξείες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όταν τα υπάρχοντα συστήματα δεν είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν, ενδέχεται να χρειάζονται σε προσωρινή βάση παράλληλα συστήματα που παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες. Αυτά πρέπει να εντάσσονται στα υπάρχοντα εθνικά και τοπικά συστήματα αμέσως μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες.

Παράλληλα, είναι απαραίτητα συμπληρωματικά μέτρα για τη στήριξη πιο μακροπρόθεσμων στρατηγικών βιώσιμης ανάπτυξης και την προστασία των μακροοικονομικών συνθηκών στις χώρες που επηρεάζονται. Οι διεθνείς παράγοντες έχουν στη διάθεσή τους σειρά μέτρων και μηχανισμών για να συμβάλουν στην επίτευξη **μακροοικονομικής σταθερότητας**: υποστήριξη σε επίπεδο ανάλυσης των μακροοικονομικών επιπτώσεων για την κατάρτιση ολιστικών στρατηγικών, μέτρα στήριξης για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης και την ενσωμάτωση των προσφύγων στο εργατικό δυναμικό, ή δάνεια με ευνοϊκούς όρους για εμπορική ανάπτυξη που δίνουν νέα ώθηση στην απασχόληση.

Στο Ιράν η κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσφατα κοινή πρωτοβουλία με την Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας του Ιράν να

³² Για παράδειγμα, οι συζητήσεις της ΔΟΕ κατά την 105η και την 106 σύνοδο της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας για τα πρότυπα απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για την ειρήνη, την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα στις καταστροφές: αναθεώρηση της σύστασης για την απασχόληση (Μετάβαση από τον πόλεμο στην ειρήνη), 1944 (αριθ. 71)· συνεδρίαση υψηλού επιπέδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες και τη μετανάστευση τον Σεπτέμβριο του 2016 και τριμερής προπαρασκευαστική συνάντηση εμπειρογνομόνων της ΔΟΕ σχετικά με την πρόσβαση των προσφύγων στην αγορά εργασίας.

ενταχθούν σχεδόν ένα εκατομμύριο Αφγανοί και Ιρακινοί πρόσφυγες στο εθνικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης (δημόσιο γενικό σύστημα ασφάλισης υγείας).

Η κοινωνική προστασία είναι επίσης καθοριστική για την ενδυνάμωση των βιαίως εκτοπισθέντων και τους παρέχει **μακροπρόθεσμη τακτική και προβλέψιμη στήριξη με στόχο την αντιμετώπιση χρόνιων αδυναμιών**. Λόγω των οικονομικών πιέσεων που υφίστανται πολλές χώρες υποδοχής, είναι απαραίτητη μια πολυετής στρατηγική προγραμματισμού προκειμένου να **συμπληρωθούν οι προσπάθειες των δημόσιων αρχών** και η βοήθεια που παρέχεται από άλλους φορείς. Για τη συμβολή στη δημιουργία **δικτύου κοινωνικής ασφάλειας**, είναι επιτακτική η ανάγκη εφαρμογής συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών και παρακολούθησης των παροχών, καθώς και ο προγραμματισμός μέτρων έκτακτης ανάγκης και χρηματοδότησης μεταξύ των ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων της ΕΕ και των δημόσιων αρχών.

Στην Ιορδανία το σχέδιο του UNRWA³³ για την «ενίσχυση της ανθεκτικότητας των Παλαιστίνιων προσφύγων από τη Συρία» προβλέπει μια σειρά παρεμβάσεων προστασίας ώστε να μην καταστούν οι εν λόγω πρόσφυγες εξαιρετικά ευάλωτοι. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω επιχορηγήσεων σε μετρητά, παροχής πρόσβασης στη βασική εκπαίδευση και ανθρωπιστικών επεμβάσεων.

Δράσεις:

- Παροχή βοήθειας στις κυβερνήσεις υποδοχής με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για την παροχή υπηρεσιών και την ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας τόσο για τους εκτοπισθέντες όσο και για τους πληθυσμούς υποδοχής.
- Παροχή δημοσιονομικής στήριξης προς δημόσιες υπηρεσίες και άλλους φορείς παροχής υπηρεσιών, όπως οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που αντιμετωπίζουν πιέσεις, προκειμένου να συμπληρωθούν οι ενέργειες των κυβερνήσεων υποδοχής και να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις, όπου είναι δυνατόν.
- Προώθηση της ενσωμάτωσης προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης στα εθνικά συστήματα κοινωνικής προστασίας.
- Προώθηση και στήριξη της επέκτασης των υπηρεσιών ασφάλειας και δικαιοσύνης στους πρόσφυγες και τους βιαίως εκτοπισθέντες.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Παρά τις προσπάθειες της ΕΕ, του μεγαλύτερου παγκόσμιου χορηγού στον τομέα της αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας, το μέγεθος και η πολυπλοκότητα της πρόκλησης των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών απαιτούν πιο φιλόδοξη δράση. Οι προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη μόνο τις άμεσες ανθρωπιστικές ανάγκες δεν συμβαδίζουν με τις μεγάλης κλίμακας παρατεταμένες εκτοπίσεις. Η αναπτυξιακή βοήθεια πρέπει να ξεκινά από την αρχή

³³ Γραφείο Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή.

της κρίσης, όχι μόνο για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων, αλλά και για την αντιμετώπιση των αναπτυξιακών αναγκών των εκτοπισθέντων και των πληθυσμών υποδοχής.

Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει μια προσέγγιση προσανατολισμένη στην ανάπτυξη για τους πρόσφυγες, τους εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας, και τους πληθυσμούς υποδοχής, με έμφαση στα τρωτά και τα δυνατά σημεία τους. Εισάγει μια **πολυπαραγοντική αντιμετώπιση, με τη συμμετοχή και του ιδιωτικού τομέα, βάσει βελτιωμένων στοιχείων όσον αφορά το τι είναι αποτελεσματικό και τι όχι σε διαφορετικά πλαίσια**. Η οικοδόμηση ισχυρών εταιρικών σχέσεων με τις χώρες υποδοχής απαιτεί μεγαλύτερες συνέργειες μεταξύ ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων με κοινές αναλύσεις και κοινό προγραμματισμό, καθώς και προβλεψιμότητα και ευελιξία σε επίπεδο χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, όπου επιτυγχάνονται οι πιο καινοτόμες λύσεις. Στόχος είναι η προώθηση της **ανθεκτικότητας** και της **αυτοδυναμίας** των βιαίως εκτοπισθέντων πληθυσμών μέσω ποιοτικής εκπαίδευσης, πρόσβασης σε οικονομικές ευκαιρίες και κοινωνικής προστασίας.

Μια πολιτική της ΕΕ για την αντιμετώπιση των βίαιων εκτοπίσεων θα συμβάλει στην αποτροπή του κατακερματισμού και των επικαλύψεων όσον αφορά την ευρωπαϊκή αντιμετώπιση, καθώς και στην καλύτερη αξιοποίηση πιθανών οικονομικών κλίμακας. Έτσι, η αντιμετώπιση από πλευράς ΕΕ και κρατών μελών θα αποκτήσει μεγαλύτερη συνοχή και, συνεπώς, θα καταστεί αποτελεσματικότερη.

Η Παγκόσμια Ανθρωπιστική Διάσκεψη Κορυφής του ΟΗΕ τον Μάιο του 2016 αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να συνεργαστούν με άλλους φορείς **για να δοθεί έγκαιρα η απαιτούμενη προσοχή από μέρους των πολιτικών και να αναληφθούν δεσμεύσεις για πιο συνεκτική και ολιστική παγκόσμια προσέγγιση για την αντιμετώπιση των βίαιων εκτοπίσεων. Οι δεσμεύσεις αυτές θα πρέπει να βασίζονται σε κοινό στρατηγικό προγραμματισμό και μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των διεθνών χορηγών, των κυβερνήσεων υποδοχής, των τοπικών κοινοτήτων, της κοινωνίας των πολιτών και των ίδιων των εκτοπισθέντων.**